
Bhushundi Ramayanam Purvakhandā 001-010

भुशुण्डिरामायणम् पूर्वभाण्ड ००१-०१०

Document Information

Text title : Bhushundi Ramayanam Purvakhandā 001-010

File name : bhushuNDirAmAyaNam_pUrva_001-010.itx

Category : raama, bhushuNDirAmAyaNam

Location : doc_raama

Transliterated by : Vishal Pandey

Proofread by : Vishal Pandey

Description/comments : bhushuNDirAmAyaNam | pUrvakhaNDA | adhyAya 001-010||

Latest update : September 12, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 25, 2025

sanskritdocuments.org

ભુશુન્દિરામાયણમ્ પૂર્વખાણ ૦૦૧-૦૧૦

૦૦૧. બ્રહ્મસ્તુતિર્નામ પ્રથમોઽધ્યાયઃ ।

ૐ આદિરામાયણં નામ શ્રીરામચરિતં શુભમ્ ।

કિઞ્ચિત્સમાધાવાલોચ્ય પ્રવક્ષ્યામિ પ્રચલતઃ ॥

ૐ નમઃ પરમહંસાસ્વાદિતચિન્મયમકરન્દાય

રુચિરનખશિખાન્ત રત્નપ્રરોહપલ્લવિતસિંહાસનપ્રાન્તપીઠપ્રદેશાય

મુનિમાનસમધુકરપ્રમોદાય શ્રીરામચન્દ્રચરણયુગલાય ।

બ્રહ્મોવાચ ।

રામં લોકાભિરામં રઘુવરતનયં કોશલામુક્તિપુર્યાં

ખેલન્તં કામકેલિં સુવિમલસરયૂતીરકુઞ્જ નટન્તમ્ ।

જાનક્યા ચારુહાસચ્છવિવિશદશરચ્યન્દ્રિકાકાન્તિમત્યા

સંયુક્તં રાજવેષં લલિતરસમયં બ્રહ્મ પૂર્ણં નમામિ ॥ ૧ ॥

ભક્તાનાં પ્રાણનાથં વરદપરિવૃઢે વંશવર્ચ વરેણ્યં શુદ્ધં

શ્યામાવદાતં હરિતમણિરુચિં સચ્ચિદાનન્દદેહમ્ ।

આભીરીનેત્રપદ્મપ્રકરદિનકરં પૂર્ણચન્દ્રાભિરામં

રામં શ્યામં પ્રકામં નિજહૃદિ કલયે કોટિકામાવતારમ્ ॥ ૨ ॥

મુક્તાહારાભિરામં મણિમુકુટસમાબદ્ધસદ્રલગુચ્છં

મન્દસ્વચ્છામૃતાબ્ધિ પ્રતિમવિહસિતં ચારુભિમ્બોષકાન્તિમ્ ।

શૃંગારે કાન્તવેષં પરમતમરસાનન્દસાક્ષાત્કૃતાડ્ગં

ગમ્ભીરાવર્તનાભિં ત્રિવલિમદ્દુરં નૌમિ રામં રમેશમ્ ॥ ૩ ॥

એકં નિત્યં સ્વસાક્ષિ સ્વમહિમનિ સદા સંસ્થિતં સ્વાનુભાવં

સ્વાધારં બ્રહ્મણોઽધ્યાશ્રયમમિતગુણં ભૂરિ કલ્યાણવેષમ્ ।

મહાંસેશં (તં રાસેશં ?)નિરંશં નિરવધિમવધિં વસ્તુમાત્રસ્ય તત્ત્વં

નિસ્ત્રૈગુણ્યં મહસ્તત્ સ્મરસિ ન હૃદયે પૂર્ણરામાભિધાનમ્ ॥ ૪ ॥

मत्स्यं कूर्मं वराहं नृहरिमथ हरिं वामनं हंसरूपं
यज्ञं नारायणार्ण्यं त्रिभुवनललितं भार्गवं वै डयास्थम् ।
प्रद्युम्नं वासुदेवं कंसारिपुष्पं रेवतीप्राणनाथं
प्रसिद्धमेतैऽशा रामस्य श्रीरामं परात्परं स्मर ॥ ५ ॥

अत्र पञ्चमश्लोकार्धे पाठभेदः
रामं कृष्णं यं ब्रुह्मं यवनवधकरं यक्षते वेदवेदो
यस्यांशं तं परेशं स्मर यद्वि सततं सन्निधिं वाञ्छसे येत् ।
या ते नित्यैव लीला प्रमुदवनमलारण्यवृन्दावनादौ
वेदानां गोयस्त्वं व्रजति न कथं स्वात्मभाषा रङ्गुरन्ती ।
सा मे सर्वस्वमास्तां रतिमयसलज्जनन्दकेलीनिधानं
नान्या प्रेमशार्थता त्वय्यतिशय वरदेश प्रभो रामभद्र ॥ ६ ॥

रक्ताशोकद्रुमालीविरचित सुमलामाऽऽपान्तर्निषण्णं
सीतासङ्केतकेलीप्रियमत उरसाऽन्तगोपीकदम्बम् ।
नीलाभश्यामलं तज्जयतु हृदि सदा पूर्णशङ्खगारतत्त्वं
धाम श्रीरामनाम त्रिभुवनसुभद्रं कोटिकामावतारम् ॥ ७ ॥

पद्भ्यां मञ्जुवरपद्भ्यां सुललितमवली पल्लवश्रीमुभाभ्यां
कीडन् केलीनिङ्गुञ्जे विहसितसलज्जनन्दिनीशक्तियुक्तः ।
शुष्कं दामाग्निदग्धं द्रुमविटपमला (हो ?) वशिकानादवृष्ट्या
पीयूषौघैर्नयन्तं पुनरपि हरित (तां ?) रामयन्त्रं भजेऽहम् ॥ ८ ॥

हं ह्यो माधुर्यं लक्ष्मीस्तव नयनसुभं वर्धयत्वस्मदीयं
पूर्णां ते राम दृष्टिर्भवतु सकरुणा नित्यमेव प्रसन्ना ।
त्वत्कीर्तिः कण्ठदेशे निवसतु नितरामादिविद्वत्प्रगीता
चित्तेऽन्तर्भातु नित्यं तव पदयुगलं विश्रुतापापहन्तृ ॥ ९ ॥

एतौ श्रीमदादिरामायणे ब्रह्मभुशुडसंवादे ब्रह्मस्तुतिर्नाम प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

८/९

००२. प्रश्नरूपं नाम द्वितीयोऽध्यायः ।

ब्रह्मणो विपुले सन्ने सङ्गता देवतागणाः ।
यजमानं पर्यपृच्छन् वृद्धं विश्वपितामहम् ॥ १ ॥

દેવા ઊચુઃ ।

ભગવન્ દેવદેવેશ બ્રહ્મન્ લોકપિતામહ ।

ત્વમેવ જગતઃ કર્તા વેદસ્ય ચ સમાશ્રયઃ ॥ ૨ ॥

ત્વત્તો નાન્યોડસ્ય જગતઃ પ્રવર્તનવિધિક્ષમઃ ।

આદિભૂર્તિઃ સ્વયમ્ભૂસ્ત્વં સ્વરાટ્ ચૈવ વિરાટ્ પ્રભુઃ ॥ ૩ ॥

વેત્સિ ભૂતં ભવદ્ ભાવ્યં દિવ્યેન જ્ઞાનચક્ષુષા ।

ક આશ્રયોડસ્ય જગતઃ કિં નિમિત્તં તથા પ્રભો ॥ ૪ ॥

કિં સારમત્ર વેદ્યં ચ બહુવલ્ગિનિ યાગમે ।

ભવતઃ સમ્મતં કિં ચ લોકેશસ્ય વિધેર્વદ ॥ ૫ ॥

ક આદૌ વિનિયોક્તા ચ કઃ સ્વભાવોડસ્ય સન્તતમ્ ।

કિં સ્વરૂપં ક આકારો બ્રહ્માપિ વદ કીદૃશમ્ ॥ ૬ ॥

કીદૃશં તસ્ય સંસ્થાનં કિં સ્થાનં પરમં પદમ્ ।

સગુણં નિર્ગુણં ચાપિ ધ્યેયં જ્ઞેયં ચ કીદૃશમ્ ॥ ૭ ॥

એતદ્દુદ્દેશતઃ પૃષ્ઠં વિરિઞ્ચે વદ વિસ્તરાત્ ।

ત્વત્તોડન્યો નાસ્ય પ્રશ્નસ્ય પ્રતીકર્તા જગત્રયે ॥ ૮ ॥

તસ્માદ્વદ વિધે સર્વ દીર્ઘસત્રેડત્ર તાવકે ।

શ્રોતું ચ સક્ષણાન્વિહ્લિ સભ્યાન્ નો વેદવેદિનઃ ॥ ૯ ॥

ભવાંશ્ચ દીક્ષિતો યજ્ઞે કં દેવં ચજસે પુનઃ ।

એતચ્ચ નો વદ બ્રહ્મન્ પરાત્પરવિદુત્તમ ॥ ૧૦ ॥

સર્વવેદારવિન્દાનાં મકરન્દરસં પરમ્ ।

નિત્યં શ્રાવય નો બ્રહ્મન્ સદસ્યત્ર હવિર્ભુજામ્ ॥ ૧૧ ॥

હવીંષિ ભુઞ્જતે દેવાઃ ક એકઃ કૃલદાયકઃ ।

મખેષુ વાપિ યજ્ઞેષુ તદિદં ચ વદ પ્રભો ॥ ૧૨ ॥

ઇતિ શ્રીમદાદિરામાયણે બ્રહ્મભુશુણ્ડસંવાદે પ્રશ્નરૂપં નામ દ્વિતીયોડધ્યાયઃ ॥ ૨ ॥

૧૨/૨૧

૦૦૩. ઉપદેશકથનં નામ તૃતીયોઽધ્યાયઃ ।

બ્રહ્મોવાચ ।

સાધુ પૃષ્ઠે મહાભાગા લોકસ્યોત્પત્તિ કારણમ્ ।

ભક્તાઃ પરમહંસાશ્ચ કૃતાર્થાઃ સ્યુર્યતોઽખિલાઃ ॥ ૧ ॥

રામ એવાસ્ય જગતશ્ચાશ્રયઃ સર્વભૂતભૃત્ ।

રામ એવ નિમિત્તં ચ નિજલીલારસાત્મકઃ ॥ ૨ ॥

રામ એવ પરં સારં વેદ્યં નિગમમૂર્ધસુ ।

મમાપિ સમ્મતં (તત્ત્વં ?)રામ એવ ન સંશયઃ ॥ ૩ ॥

મામાદૌ સર્વજગતો રામ એવ નિયુક્તવાન્ ।

રામસ્ય ચ સ્વભાવોઽસ્તિ વેદાનામપ્યગોચરઃ ॥ ૪ ॥

નીલરૂપં ચિદાકારઃ સચ્ચિદાનન્દવિગ્રહઃ ।

પ્રતિષ્ઠા બ્રહ્મણોઽપ્યેતત્ પરં બ્રહ્મ ચ તાદૃશમ્ ॥ ૫ ॥

સગુણં નિર્ગુણં ચાપિ ભેદાભેદવિવર્જિતમ્ ।

એકરૂપં સદા ધ્યેયં પૂર્ણં માયાવિવર્જિતમ્ ॥ ૬ ॥

ચિદાનન્દોઽસ્ય સંસ્થાનં સ્થાનમસ્ય સનાતનમ્ ।

સીતાલોકં પરં સ્થાનં ચિન્મયાનન્દલક્ષણમ્ ॥ ૭ ॥

કોશલાખ્યં પુરં નિત્યં ચિલ્લોક ઇતિ કીર્તિતમ્ ।

અહં ચ વિવિધૈર્યજ્ઞૈઃ કોશલાધિપતિં ચજે ॥ ૮ ॥

હવિર્ભુજાં ચ સર્વેષાં રામ એવ પરાયણમ્ ।

હવિર્ભુજામધિષ્ઠાનં રામ એવ કૃલપ્રદઃ ॥ ૯ ॥

ક્રતુચક્ષમયે સત્રે સારભુગ્ રામ એવ હિ ।

આદિરામાયણં નામ શ્રીરામચરિતં શુભમ્ ॥ ૧૦ ॥

કિઞ્ચિન્મૂલચરિત્રં ચ પવિત્રં મડ્ગલાલયમ્ ।

જન્મ કર્મ ચ રામસ્ય વક્ષ્યે ત્રિભુવનેશિતુઃ ॥ ૧૧ ॥

એકૈકં વિમલં ગીતં વર્ણિતં ચૈવ સ્ફુરિભિઃ ॥ ૧૨ ॥

દેવા ઊચુઃ ।

કો વા ભુશુણ્ડનામાસૌ વૈષ્ણવપ્રવરો મતઃ ।

તસ્મૈ ચ કથમાખ્યાતમાદિરામાયણં શુભમ્ ॥ ૧૩ ॥

કા ચ તત્ર કથા દિવ્યા શ્રીરામચરિતાત્મિકા ।

અવતારચરિત્રં કિં કિં વા મૂલચરિત્રકમ્ ॥ ૧૪ ॥

એતન્નો વદ ભો બ્રહ્મન્ સન્દિહાનાન્ સભાસદઃ ।

રામચન્દ્રામૃતકથાપ્રશ્નસ્યોત્ત રમદ્ભુતમ્ ॥ ૧૫ ॥

ઇતિ શ્રીમદાદિરામાયણે બ્રહ્મભુશુણ્ડસંવાદે ઉપદેશકથનં નામ તૃતીયોઽધ્યાયઃ ॥ ૩ ॥

૧૫/૩૬

૦૦૪. ભુશુણ્ડોપશમો નામ ચતુર્થોઽધ્યાયઃ ।

બ્રહ્મોવાચ ।

કાલસ્ય ભગિની ઘોરા નામ્ના યા કાલકણ્ઠકા ।

તસ્યાં જાતઃ સૂર્યયોગાદ્ ભુશુણ્ડો નામ વૈ દ્વિજઃ ॥ ૧ ॥

કાકવેષધરઃ શૂરો લોહતુણ્ડોઽશનિચ્છદઃ ।

વિદ્યુદ્ગ્રાત્રો મેઘરાવો પ્રલયન્તાનલેક્ષણઃ ॥ ૨ ॥

મહાસત્ત્વો મહાવીરો મહાબલપરાક્રમઃ ।

નીલમેઘસમાકારઃ કાલકણ્ઠકિકાસુતઃ ॥ ૩ ॥

ત્રૈલોક્યં સ વિનિર્જિત્ય વવૃધે બલસંવૃતઃ ।

તુણ્ડાઘાતેન નિતરામુત્ક્ષિપન્ કુલપર્વતાન્ ॥ ૪ ॥

કરાલદશનઃ શૂરો નખોદીર્ઘમહોદધિઃ ।

પક્ષતિદ્વયશબ્દેન બ્રહ્માણ્ડમપિ ભેદયન્ ॥ ૫ ॥

ગરુડં બલદૃઢર્ષં વિષ્ણુવાહનમદ્ભુતમ્ ।

બલાદ્રણે વિનિર્જિત્ય ભુશુણ્ડો વવૃધેતરામ્ ॥ ૬ ॥

તતઃ સકોપનઃ કોપાત્ કૃત્વા શબ્દં ભયાનકમ્ ।

ઉત્પત્ય પ્રગતો વ્યોમ્નિ ચાલયન્ સર્વખેચરાન્ ॥ ૭ ॥

પક્ષવાતાહતાસ્તસ્ય વિમાનાવલયો પતન્ ।

તારાઃ પ્રવેશયામાસ નિજપક્ષાદિરોમસુ ॥ ૮ ॥

સૂર્યં પ્રકમ્પયામાસ ભગવન્તં દિવાકરમ્ ।

ચન્દ્રં ચ ખાણ્ડયામાસ તુણ્ડઘાતૈર્મુહુર્મુહુઃ ॥ ૯ ॥

અત્રાસયદ્ દેવગણાન્ મહાબલપરાક્રમઃ ।
 પક્ષાનિહતામ્ભોધિઃ સમન્તાદુદતિષ્ઠત ॥ ૧૦ ॥
 તતો જવાત્ સમુત્પત્ય પદ્ભ્યાં ભૂમિમકમ્પયન્ ।
 સુમેરુસ્તદ્ભલેનોઞ્ચૈરકમ્પત સુરાલયઃ ॥ ૧૧ ॥
 વિચેલુર્ભૂરિવેગેન સપાતાલભૂમયઃ ।
 ઇત્યં ત્રિભુવને ભીતિં કુર્વન્ પરમદર્શનઃ ॥ ૧૨ ॥
 સ્વર્ગ મર્ત્ય ચ પાતાલમત્રાસયત ભીષણઃ ।
 બ્રહ્મલબ્ધવરો વીરઃ કાકરૂપી દુરાસદઃ ॥ ૧૩ ॥
 દેવા ઊચુઃ ।
 ત્વયા દત્તવરો ઘોરઃ કાકરૂપધરઃ ખરઃ ॥ ૧૪ ॥
 ત્રૈલોક્યં ત્રાસયત્યેષ ભુશુણ્ડો નામ વૈ દ્વિજઃ ।
 તત્રાતીકારકરણે ભવાનેકઃ ક્ષમો વિધે ॥ ૧૫ ॥
 નો યેદસૌ ત્રિભુવનં નિજપક્ષમૂલે
 સમ્પૂર્ણચિચ્ચતિ બલી વરલાભદૃષ્ઠઃ ।
 ન હ્યસ્ય વીર્યબલદર્પનિવારણાય
 કોઽપિ ક્ષમસ્ત્રિભુવને નરદેવમધ્યે ॥ ૧૬ ॥
 ઇત્યુક્તસ્ત્રિદશૌર્બ્રહ્મા ભુશુણ્ડસ્યાલયં યયૌ ।
 મધ્યે મધુ સમુદ્રસ્ય દ્વીપવર્યે મહાગિરૌ ॥ ૧૭ ॥
 મહાઘોરે વને યત્ર ન દેવા નાપિ માનવાઃ ।
 બ્રહ્માણમાગતં જ્ઞાત્વા વૃદ્ધ લોકપિતામહમ્ ॥ ૧૮ ॥
 સઘ એવાસનાત્તૂર્ણમુદતિષ્ઠદ્ દ્વિજોત્તમઃ ।
 દિવ્યાસને તં સંસ્થાપ્ય કૃત્વા પૂજાં મહીયસીમ્ ॥ ૧૯ ॥
 ઉવાચ પ્રહસન્ પ્રીત્યા પક્ષિરાજો વિચક્ષણઃ ।
 ભુશુણ્ડ ઉવાચ ।
 ભગવન્ ભવતો દૃષ્ટ્વા સમ્પૂર્ણા મે મનોરથાઃ ॥ ૨૦ ॥
 ગૃહાશ્રમે પવિત્રત્વં (ત્વમાગતં ?) ભવદાગમાત્ ।
 મહતામાગમો લોકે કેવલં ભૂતયે નૃણામ્ ॥ ૨૧ ॥
 બ્રહ્મોવાચ ।

ભવતા વત્સ વીર્યેણ ત્રાસિતં ભુવનત્રયમ્ ।
 નૈતત્તવોચિતં ધીમન્ યસ્માત્ત્વં વૈષ્ણવાગ્રણીઃ ॥ ૨૨ ॥

રામેણ રચિતં વિશ્વં ભક્તાનાં સુખહેતવે ।
 સાધવો યદિદુઃસ્થાઃ સ્યુસ્તદા રામઃ પ્રકુપ્યતિ ॥ ૨૩ ॥

રામે પ્રકુપિતે દેવે કુતઃ ક્ષેમં ચરાચરે ।
 તસ્માદુપશમં ગચ્છ શાન્તિરેવ સતાં મતા ॥ ૨૪ ॥

શાન્તિ વિના હરેર્ભક્તિર્વિકૃલૈવ ભવિષ્યતિ ।
 યસ્માન્નોદ્વિજતે વિશ્વં સ વૈ ભાગવતોત્તમઃ ॥ ૨૫ ॥

ત્વં રામસેવકવરો વિદ્વાન્ વિદિતવેદ્યકઃ ।
 જગતો હિતમન્વિચ્છન્ સૃષ્ટિરેષા હરેર્યતઃ ॥ ૨૬ ॥

ઇતિ શ્રીમદાદિરામાયણે બ્રહ્મભુશુણ્ડસંવાદે ભુશુણ્ડોપશમો નામ ચતુર્થોઽધ્યાયઃ ॥ ૪ ॥

૨૬/૬૨

૦૦૫. ગરુડાય દર્શનદાનં નામ પચ્ચમોધ્યાયઃ ।

ભુશુણ્ડ ઉવાચ ।
 બલકૃષ્ણાદિરૂપાણિ રામસ્ય સ્યુઃ સહસ્રશઃ ।
 તેષાં મુખ્યતમં કિઞ્ચિદ્ બ્રૂહિ મહ્યં પિતામહ ॥ ૧ ॥

બ્રહ્મોવાચ ।
 સર્વાણ્યેવ સ્વરૂપાણિ શ્રીરામસ્ય શ્રિયઃ પતેઃ ।
 ધ્યેયાનિ ચૈવ જ્ઞેયાનિ શાન્તાનિ પ્રયતાત્મભિઃ ॥ ૨ ॥

પુરા ખલુ ખગેન્દ્રેણ ગરુડેન મનીષિણા ।
 ધાવન્ ગચ્છન્ વાયુપુત્રો હનુમાનિદમીરિતઃ ॥ ૩ ॥

ગરુડ ઉવાચ ।
 હનુમન્ કુત્ર વેગેન યાસિ ત્વં ધાવનોદ્ધૃતઃ ।
 અત્યાહિતમિદં કાર્યં કથમેવં ભવિષ્યતિ ॥ ૪ ॥

હનુમાનુવાચ ।
 નાગાન્તક ખગાધીશ યામ્યહં કોશલાપુરે ।
 અતિકાલો ભવત્યેષ ત્વં ન જાનાસિ કિં સખે ॥ ૫ ॥

રામદર્શનવેલેયં મધ્યાહ્ને કોશલાપુરે ।

તત્ર ગચ્છામ્યહં તૂર્ણં તેન ધાવનવેગતઃ ॥ ૬ ॥

ગરુડ ઉવાચ ।

કોડસૌ રામસ્ત્વયા પ્રોક્તાશ્ચાતુર્વણ્યેઽસ્તિ કશ્ચન ।

આહોસ્વિત્ કોપ્યસૌ દેવો દૈત્યો ગન્ધર્વ એવ વા ॥ ૭ ॥

હનુમાનુવાચ ।

ત્રૈલોક્યાધિપતિઃ શ્યામો નીલનીરદવિગ્રહઃ ।

રામો દાશરથિર્દેવો ભવતો વિદિતો ન કિમ્ ॥ ૮ ॥

આત્મૈવ વચ્ચિતસ્તેન યેન રામો ન વીક્ષિતઃ ।

ન શ્રુતો નૈવ ચ ધ્યાતો ન પ્રેમણા પરિકીર્તિતઃ ॥ ૯ ॥

રામોઽસ્ય જગતો હેતુઃ સચ્ચિદાનન્દવિગ્રહઃ ।

પરમાત્મા પ્રભુઃ સાક્ષી સ એવ ચ ગતિર્નૃણામ્ ॥ ૧૦ ॥

ન તં વિના મુક્તિદોઽન્યો નામૃતસ્થાશ્રયોઽપિ ચ ।

સ એવ ચ પરં બ્રહ્મ વેદમૂર્ધસુ ગીયતે ॥ ૧૧ ॥

એકો રામઃ સર્વભૂતાન્તરાત્મા સર્વાવાસઃ સર્વકલ્યાણભૂમા ।

સર્વાશાઘો પ્રમોદવનધામા યસ્યાંશાંશા ભાન્તિ સર્વેઽવતારાઃ ॥ ૧૨ ॥

ગરુડ ઉવાચ ।

એવં ચેતર્હિ હનુમન્ પ્રસાદાદ્ ભવતો મમ ।

તદ્દર્શનં કિં ન ભવેત્ સર્વકલ્યાણદં સખે ॥ ૧૩ ॥

હનુમાનુવાચ ।

આગચ્છ ખગરાજ ત્વં કોશલાધિપતેઃ પુરમ્ ।

તત્ર શ્રીરામચન્દ્રસ્ય દર્શનં તે ભવિષ્યતિ ॥ ૧૪ ॥

મત્સાર્થે તે ન નિર્વાહસ્ત્વમાગચ્છ દિનાન્તરે ।

અહમથ ગમિષ્યામિ શીઘ્રદર્શનલાલસઃ ॥ ૧૫ ॥

ઇત્યુક્ત્વા હનુમાંસ્તૂર્ણં કોશલાં નગરીં ચયૌ ।

દિનાન્તરે ચ ગરુડસ્તત્ર યાતઃ સકૌતુકમ્ ॥ ૧૬ ॥

ગત્વા દદર્શ રઘુપુઙ્ગવમભ્રમીલં

સીતાયુતં કટિનિષ્ઙ્ગધનુઃશરાધમ્ ।

કેયૂરકકુણ્ડિરીટ સુકુણ્ડલાઢ્યં

પીતામ્બરં મધુરહાસમુખારવિન્દમ્ ॥ ૧૭ ॥

એવં વિલોક્ય ગરુડઃ સુમગ્નો રૂપસાગરે ।

તતો હનુમતા પ્રોક્તો રામ એષોડભિવન્ધતામ્ ॥ ૧૮ ॥

ગરુડ ઉવાચ ।

ગુઝ્ઞાસ્ત્રજઃ કેકિપિચ્છાવતંસઃ

કરે રસાલા મુરલી યદા સ્યાત્ ।

ગોપાડ્ગનાશ્ચેદ્વિલસન્તિ પાશ્ર્વે

સીતાપતે ત્વાં પ્રણમામિ નિત્યમ્ ॥ ૧૯ ॥

હનુમાનુવાચ ।

સર્વસ્વરૂપો ભગવાનયમેવ રઘૂત્તમઃ ।

યાદૃશી ભાવના યસ્ય તાદૃશસ્તસ્ય ભાસતે ॥ ૨૦ ॥

એષ એવ પુનર્દેવઃ પરિવૃત્યાવલોક્યતામ્ ।

તતઃ સ ગરુડો ભૂયઃ પરિવૃત્ય વ્યલોકયત્ ॥ ૨૧ ॥

દદર્શ રામસ્ય ગુઝ્ઞાકલાપં

મયૂરપિચ્છસ્ફુરિતાવતંસમ્ ।

વંશીકરં ગોપદારૈઃ પરીતં

કૃષ્ણં ત્રિભડ્ગીલલિતં ખગેન્દ્રઃ ॥ ૨૨ ॥

વૃન્દાવનસ્થં સ્મિતપીયૂષવર્ષેઃ

સિગ્ધ્યન્તમડ્ગાનિ મૃગીદૃશાં ચ ।

રાધાન્વિતં પીતદુકૂલયુગ્મં

દૃષ્ટ્વા સ તુષ્ટાવ હૃદિ પ્રસન્નઃ ॥ ૨૩ ॥

ઇતિ શ્રીમદાદિરામાયણે બ્રહ્મભુશુણ્ડસંવાદે ગરુડાય દર્શનદાનં નામ

પગ્થમોડધ્યાયઃ ॥ ૫ ॥

૨૩/૮૫

૦૦૬. હનુમદ્દર્શનં નામ ષષ્ઠોડધ્યાયઃ ।

ગરુડ ઉવાચ ।

ષષ્ઠોડધ્યાયઃ

તવ સ્વરૂપં ભગવન્નપ્રમેયં વેદાનામપ્યાદિસર્ગોદ્ભવાનામ્ ।
 ન ચ ભ્રમેન્માદૃશ એષ જન્તુઃ કિમદ્ભુતં નાથ દયાસમુદ્ર ! ॥ ૧ ॥
 તથાપિ તે ભક્તવર્યો હનૂમાન્ જ્ઞાત્વા સમુદ્ધાર્યતમં શઠં મામ્ ।
 પ્રદર્શયામાસ ભવન્તમદ્ભુતં સર્વાવતારાંશ સમૂહમૂલમ્ ॥ ૨ ॥
 દૃષ્ટ્વૈવ તે નાથ પદામ્બુજદ્વયં માયાદિદોષાતિગમદ્વિતીયમ્ ।
 જાતોઽસ્મિ ભાગ્યેન વિમુક્તમોહઃ સમુદ્ધૃતોઽજ્ઞાનરયાત્તતોઽહમ્ ॥ ૩ ॥
 અથાપિ ભૂયઃ કરુણામૃતં મયિ પ્રવર્ષતસ્તે દીનવાત્સલ્યમેતત્ ।
 વિજ્ઞાતમેવ વ્યાપિ વૈકુણ્ઠલોકાત્ પરં પદં તેઽસ્તિ વિમુક્તભેદમ્ ॥ ૪ ॥
 સર્વેઽપિ તે બલકૃષ્ણાદિસંજ્ઞા અનેક કાર્યપ્રભવોઽવતારાઃ ।
 તવાંશાંશા એવ તે ત્વં ચ પૂર્ણ શ્ચિલ્લોકેશઃ સહજાનન્દિનીશઃ ॥ ૫ ॥
 યા તે શક્તિઃ સહજાનન્દિનીયં સીતેતિનામ્ની જગતાં શોકહન્ત્રી ।
 તસ્યા અંશા એવ તે સત્યભામા રાધા રુક્મિણ્યાદયઃ કૃષ્ણદારાઃ ॥ ૬ ॥
 સર્વેઽશાસ્તે પૂર્ણશક્ત્યા સમેતાઃ પૂર્ણાનન્દાઃ પૂર્ણચિચ્છક્તિભાજઃ ।
 તથાપિ દૃષ્ટે ત્વયિ મૂલૈકમૂલે મહોદધૌ પત્યલવત્ સ્ફૂરન્તિ ॥ ૭ ॥
 પ્રમુદ્ધને ત્વં સહજાકેલિરક્તો નિત્યં વિભાસિ પ્રભુરાભીરિકાભિઃ ।
 સમ્પ્રત્યભિજ્ઞાય નિજં સ્વરૂપં સર્વા લીલાં કૃતવાનન્ત્ર ભૂતામ્ ॥ ૮ ॥
 અતઃ પરં નાથ ન મેઽસ્તિ મોહો ભવત્સ્વરૂપે સહજાનન્દિનીશ ।
 ત્વમેવ સીતાપતિરદ્ભુતક્રિયઃ સહજાપતિર્વાપિ પ્રમોદધામ્નિ ॥ ૯ ॥
 સદાસ્તુ મે રામ રતિર્હિ વૈ ત્વયિ સ્વસચ્ચિદાનન્દરસૈકસિન્ધૌ ।
 તત્ત્વં તવ શ્રીહયશીર્ષ એવ જાનાતિ વાગીશ ઉદારચિત્તઃ ॥ ૧૦ ॥
 નાન્યસ્ય સામર્થ્યમિહાસ્તિ રામ મનોવચોભ્યામપરિચ્છેદમૂર્તૌ ॥ ૧૧ ॥
 નમસ્તે રસિકેન્દ્રાય શૃંગારરસમૂર્તયે ।
 સીતાકટાક્ષસન્દોહવિજિતાય પરાત્મને ॥ ૧૨ ॥
 ગોસઙ્ઘ ગોપ ગોપીશ ગોકુલેશ રસાલય ।
 કરુણામૃતપાથોધે રામચન્દ્ર નમોસ્તુ તે ॥ ૧૩ ॥
 ન તે પરિચ્છિત્તિરનન્તવેદૈર્ન યોગદૃષ્ટિપ્રસરૈસ્તપોભિઃ ।
 સ્વેચ્છૈકમાત્રેણ ચિદેકરૂપો ભવાન્પરિચ્છેદતમઃ સ્વભક્તૈઃ ॥ ૧૪ ॥

અક્રિયસ્થાપિતે ગોષ્ઠે રિડ્ગણં બાલલીલયા ।

જાનુભ્યાં ભૂતલસ્થાયિ દૈત્યમદ્નહેતવે ॥ ૧૫ ॥

તવ ગોદોહનં રામ ન વૈ ગોપોચિતં ભવેત્ ।

એતા હિ સદ્ગિરસ્તાસાં સારં ભક્તિઃ સમુદ્ધૃતા ॥ ૧૬ ॥

યદ્યત્કરોષિ નટવેષધરો વિલાસી તત્તત્તવૈવ પરમાર્થત એવ કાર્યમ્ ।

નાન્યસ્ય રામ રમણીશતકામરૂપ ગીતં સદૈવ નિગમત્રિતયેન નૂનમ્ ॥ ૧૭ ॥

એવં કૃત્વા ગરુડો રાઘવસ્ય સ્તોત્રં મુહુસ્તચ્ચરણારવિન્દે ।

અપીપતત્ પુલકિતવિગ્રહોડય માનન્દજાશ્રૂણિ દૃગભ્યાં વિમુગ્ધન્ ॥ ૧૮ ॥

શ્રીરામ ઉવાચ ।

ઉત્તિષ્ઠ વત્સ ખગરાજ પરં શુભં તે મદ્દર્શનિન ગત એવ સ મોહભાવઃ ।

મદ્ભક્તિમાંસ્ત્રિભુવને વિચર પ્રસન્નો નહ્યસ્તિ તેડભિલષિતાચરણેડન્તરાયઃ ॥ ૧૯ ॥

બ્રહ્મોવાચ ।

ઇત્થં શ્રીરઘુનાથસ્ય પ્રસાદમુપલભ્ય સઃ ।

કૃતબુદ્ધિઃ કૃતાર્થાત્મા બભૂવ બહુનિર્વૃતઃ ॥ ૨૦ ॥

તસ્માદ્ ભુશણ્ડ પક્ષીન્દ્ર રામં ભજિતુમર્હસિ ।

શ્રી રામચન્દ્ર પ્રેમણા વૈ ન પશ્યતિ સ વગ્ચિતઃ ॥ ૨૧ ॥

તસ્યૈવ સર્વરૂપાણિ રામસ્ય પરમાત્મનઃ ।

આદિનારાયણેશસ્ય સેવ્યાનિ કૃતનિશ્ચયૈઃ ॥ ૨૨ ॥

એવં સ ગરુડો દૃષ્ટ્વા રાઘવેન્દ્રં પરાત્પરમ્ ।

મહાપુર્ય્યાં હનુમતા સેવ્યમાનમહર્નિશમ્ ॥ ૨૩ ॥

હનુમાનુવાચ ।

પક્ષીન્દ્ર ત્વં હિ ધન્યોડસિ રાઘવેન્દ્રસ્ય દર્શનાત્ ।

અત્યાહિતં હિ દેવાનાં ભવતો વૈ ભવિષ્યસિ ॥ ૨૪ ॥

ગરુડ ઉવાચ ।

શ્રીમતો રાઘવેશસ્ય દેવદેવસ્ય શાર્ફગિણઃ ।

દર્શનાર્થમાગતોડહમયોધ્યાં મુક્તિદાં પુરીમ્ ॥ ૨૫ ॥

અદૈવ સફલં જન્મ સાકેતદર્શનિન મે ।

અદૈવ સફલં ધ્યાનં પ્રમોદવનદર્શનાત્ ॥ ૨૬ ॥

ધિગ્ ધિગ્ જન્મ ય તેષાં વૈ યે ન પશ્યન્તિ સાદરમ્ ।
 પ્રમોદવનમધ્યસ્થાં કોસલાં સરયૂં તથા ॥ ૨૭ ॥
 કોટયો બ્રહ્મણામત્ર રુદ્રાણાં ચ મરુત્વતામ્ ।
 વસૂનાં વરુણાનાં ચ સ્તુવન્તઃ પુરતઃ સ્થિતાઃ ॥ ૨૮ ॥
 હનુમાનુવાચ ।
 ધન્યોઽસિ કૃતકૃત્યોઽસિ ગરુડ ત્વં હિ સમ્પ્રતિ ।
 સકુલસ્ત્વં પુનીતોઽસિ રાઘવેન્દ્રસ્ય દર્શનાત્ ॥ ૨૯ ॥
 શ્રીરામે દેવદેવેશે કોશલાયાં વિરાજતિ ।
 અંશાવતારાઃ કૃષ્ણાઘાઃ પ્રણમન્તિ હ્યસહ્જ્યકાઃ ॥ ૩૦ ॥
 ન તતોઽન્યમહં જાને દેવદેવં ખગેશ્વર ।
 સર્વાવતારનિધેશ્ચ રઘુવીરાદ્ ગુણાકરાત્ ॥ ૩૧ ॥
 ગરુડ ઉવાચ ।
 રામસ્ય બલકૃષ્ણાઘાઃ સર્વેઽપ્યંશાઃ સનાતનાઃ ।
 ન તતોઽન્યત્કિમપ્યસ્તિ સ્થૂલં સૂક્ષ્મં જગત્રયે ॥ ૩૨ ॥
 ઇત્યુક્ત્વા તાર્ક્ષ્યઃ કપીશં ગચ્છન્ કર્તું પરિક્રમામ્ ।
 મહાવૈકુણ્ઠસેવ્યાયા અયોધ્યાયાશ્ચ સર્વતઃ ॥ ૩૩ ॥
 અયોધ્યાદક્ષિણે ભાગે શ્રીકૃષ્ણં રુઝિમણીયુતમ્ ।
 દદર્શ ગરુડસ્તં ચ નનામ વિધૃતાઞ્જલિઃ ॥ ૩૪ ॥
 નમન્તં ગરુડં દૃષ્ટ્વા રુઝિમણીવલ્લભો હિ સઃ ।
 ઉવાચ મધુરં વાક્યં પ્રહસન્ ગરુડં તદા ॥ ૩૫ ॥
 કૃષ્ણોવાચ ।
 અથ તે સહુલં જન્મ જીવિતં સહુલં સખે ।
 ગરુડ ત્વં હિ ધન્યોઽસિ અયોધ્યાપુરિદર્શનાત્ ॥ ૩૬ ॥
 અયોધ્યાં પરિતો દેશે કોટિવિષ્ણુવાદયો વયમ્ ।
 વસામઃ સતતં વત્સ રઘુવરાણાપ્રપાલકાઃ ॥ ૩૭ ॥
 ઇદમેવ વિજાનન્તિ તે વૈ રઘુવરપ્રિયાઃ ।
 તદિતરેઽધમા જીવાઃ નિત્યં સ્વજનિદ્ભૂષકાઃ ॥ ૩૮ ॥
 એવં સાકેતમહિમાનં રહસ્યં પરમં સદા ।

સ્તુત્વાતિહર્ષિતસ્તાર્થ્યો મુમોદ ય પુનઃ પુનઃ ॥ ૩૯ ॥

ઉવાસ પરયા ભક્ત્યા મણિપર્વતસન્નિધૌ

ગાયન્ શ્રીરાઘવેન્દ્રસ્ય ચરિતં ભુક્તિમુક્તિદમ્ ॥ ૪૦ ॥

વિષ્ણ્વાદિભિઃ સદા સેવ્યં શ્રુતિસ્મૃતિ રસં સુખમ્ ॥ ૪૧ ॥

દૃષ્ટ્વા પ્રભાવમતુલં શ્રીરાઘવસ્ય તથૈવ સાકેતપુરસ્ય નિત્યમ્ ।

નમામિ (નનામ ?)રોમાઞ્ચિતપ્રેમવિહ્વલઃ સ મારુતી રાઘવરત્નમદ્ભુતમ્ ॥ ૪૨ ॥

સીતાપતિં કટિનિષ્ફુગિણમાત્તયાપં રામં પયોદપટલાધિકમેચકાઙ્ગમ્ ।

કેયૂરિણં કનકરત્નકિરીટજુષ્ટં શ્રીલક્ષ્મણેન ચુતમદ્ભુતકોશલેશમ્ ॥ ૪૩ ॥

તુષ્ટાવ હનુમાન્ પ્રીત્યા સાષ્ટાઙ્ગનતવિગ્રહઃ ।

સકુર્વન્ મુહુરત્યન્તં પ્રેમ રામે પ્રતિક્ષણમ્ ॥ ૪૪ ॥

ઇતિ શ્રીમદાદિરામાયણે બ્રહ્મભુશુણ્ડસંવાદે હનુમદ્દર્શનં નામ ષષ્ઠોઽધ્યાયઃ ॥ ૬ ॥

૪૪/૧૨૯

૦૦૭. કથાવતારો નામ સપ્તમોઽધ્યાયઃ ।

શ્રી હનુમાનુવાચ ।

નમામિ તે નાથ પદારવિન્દં વિષ્ણ્વાદિસેવ્યં ચ સુખેકહેતુમ્ ।

ન યત્ર સઘઃ પ્રમિતિઃ શ્રુતીનાં તત્રામિતે વાનરઃ કોઽસ્મિ ઓષઃ ॥ ૧ ॥

તવ પ્રસાદો મયિ નાથ જાતસ્તથૈવ ધામેશ્ચરિપ્રેમદાયાઃ ।

પ્રમુદ્રને નિત્યતિકુઞ્જકેલી લસન્મહામઞ્જુલવિગ્રહાયાઃ ॥ ૨ ॥

યદંશમાત્રેણ ભવન્તિ નિત્યશો લક્ષ્યાદયઃ શક્તિવરાશ્ચ સર્વાઃ ।

લીલેશ્ચરી નન્દનનન્દિની સા માં પાતુ પાદામ્બુજનિત્યભક્તમ્ ॥ ૩ ॥

નહિ પ્રભાવાભ્યુદિતે રુચીનાં તમોભવે દૃષ્ટિપથં પ્રયાતિ ।

તથા ત્વયીશો કોટિસૂર્યપ્રકાશે શ્રીરાઘવેન્દ્ર ભક્તઞ્જનૈકલભ્યે ॥ ૪ ॥

યદિ ત્વમેતત્તિમિરં મોહરૂપં ન સંહરેદીશ નિજાશ્રિતેષુ ।

કથં તદૈષાં ગોચરત્વં પ્રયાતિ રૂપં તથૈતત્ સચ્ચિદાનન્દ સાન્દ્રમ્ ॥ ૫ ॥

ગોપાલરાજસ્ય ચ નન્દનસ્ય ગેહે પુરા વસન્ સહ લક્ષ્મણેન ચ ।

અરીરમદ્રામ ભવાન્ વ્રજાઙ્ગના ઉદ્ધારાર્થં શ્રુતિઋચ્યાદિરૂપાઃ ॥ ૬ ॥

તવૈવ લીલા ભુવને રસાલા સુધાબિવત્ પાલયત્યેવ ભક્તાન્ ।
 નો ચેત્ કદાચિત્ ત્વયિ સન્તિરોહિતે વિશુષ્ઠ્યેયુઃ પારમહંસ્યભાજઃ ॥ ૭ ॥
 એવં વિચિન્ત્ય ભગવાન્ વ્યતનોદ્ભવાંસ્તં લીલામૃતોદધિમુદારમનન્તસારમ્ ।
 યસ્યાન્તરે પરમહંસવરાઃ સદૈવ ક્રીડન્તિ કાલશિરસિ સ્વપદં નિધાય ॥ ૮ ॥
 ત્વં ભક્તિલભ્યોડસિ હરે જનાનાં ન જ્ઞાનયોગાદિતપોભિરુઞ્ઞૈઃ ।
 કથં તવેદ્કુ પ્રસાદોડપિ લભ્યઃ કુતસ્તરાં સન્નિધૌ દર્શનં તે ॥ ૯ ॥
 ત્વં રામચન્દ્રો નૃપતેઃ કુમારો નિત્યં વિલાસો સરયૂતીરવાસી ।
 તવાંશ ઔષઃ શ્રીકૃષ્ણો યશોદા ગર્ભે ભવિષ્યતિ વૈ દ્વાપરાન્તે ॥ ૧૦ ॥
 અતો હ્યનન્તઃ શાશ્વતસ્ત્વં પુરાણઃ પૂર્ણો નિત્યઃ સચ્ચિદાનન્દ એકઃ ।
 વ્યોમાકારસ્ત્વં સ્વલીલાભિરુચ્ચૈઃ વિશ્વાનન્દં જનયન્ ભાસિ રામઃ ॥ ૧૧ ॥
 નમસ્તે રામચન્દ્રાય મુક્તાહારાવતંસિને ।
 પગ્થરત્વાવતંસાય સીતાનેત્રવિનોદિને ॥ ૧૨ ॥
 નમો ગોપીદૃગારામ રામનામ શુભાવહ ।
 વંશીધર ઘનશ્યામ વનમાલિન્ પ્રજેન્દ્ર તે ॥ ૧૩ ॥
 કેલિનીકેલિકાન્તાય શ્રીકાન્તાય સુખાબ્ધયે ।
 ગુણગ્રામસમુદ્રાય સીતાકાન્તાય તે નમઃ ॥ ૧૪ ॥
 અપરાધસહસ્ત્રેડપિ સદ્ય એવ પ્રસાદિને ।
 રામાય ચૈવ રામાય નિત્યમેવ નમોનમઃ ॥ ૧૫ ॥
 એવં સ્તુત્વા પદામ્ભોજમગ્રહીત્ રસિકેશિતુઃ ।
 પ્રેમવિહ્વલિતો ભૂત્વા હનૂમાન્ રામસેવકઃ ॥ ૧૬ ॥
 શ્રીરઘુનન્દનોવાચ ।
 ઉત્તિષ્ઠ વત્સ હનૂમન્ લીલોપાસનયાનયા ।
 દૃઢયા તે પ્રસન્નોડસ્મિ ભક્તોડસિ મમ સર્વદા ॥ ૧૭ ॥
 રામો લીલાવિશિષ્ટોડહં ત્વામાનન્દયિતું ક્ષમઃ ।
 બાલક્રીડાનુચરિતૈઃ પિતરૌ નન્દયામિ ચ ॥ ૧૮ ॥
 દૃઢલીલોપાસનાયાં મારુતે મતિરસ્તુ તે ।
 મમ સર્વસ્વરૂપેણ ભક્તાનાં પ્રકટત્વતઃ ॥ ૧૯ ॥
 લીલામાધુર્યમાત્રં તુ સ્વમાસ્વાદ્યં રસોત્તરૈઃ ।

ભક્તૈઃ પરમહંસૈશ્ચ સાધુભિર્હૃદયાલુભિઃ ॥ ૨૦ ॥

રસાસ્વાદાય સાધૂનાં લીલા યા રાઘવસ્ય ચ ।

આસ્વાદ્યમાના સા વુદ્ધ્વા મુક્તિમેવ પ્રયચ્છતિ ॥ ૨૧ ॥

સામીપ્યં તિષ્ઠ હનુમન્ ભક્તોડસિ મમ સર્વદા ।

ભજ રામં રાઘવેન્દ્રં પરાભક્તિમવાપ્નુહિ ॥ ૨૨ ॥

ગરુડ ત્વં ચ દેવાનાં કાર્યં સાધય ગચ્છ ભોઃ ।

સાકેતસ્થોત્તરે કૂલે સચ્યૂતીરયોર્દ્રયોઃ ॥ ૨૩ ॥

નૃણાં સઞ્ચરતાં મૃત્યૌ પશુપક્ષ્યન્ત્યજાત્મનામ્ ।

ભૃંગકીટપતંગાનાં વત્સ ત્વં વાહનો ભવ ॥ ૨૪ ॥

ચતુર્ભુજાસ્તાન્ મદ્રૂપાનાનયસ્વેહ યત્નતઃ

ઇત્યં વિસૃજ્ય ભગવાન્ ગરુડં રઘુનન્દનઃ ।

રરામ પરમૈશ્વર્યભાવિતે સચ્યૂતટે ॥ ૨૫ ॥

એતદ્ ભુશુણ્ડ તે પ્રોક્તમાખ્યાનં પરમાદ્ભુતમ્ ।

રામસ્ય યાપિ સીતાયાઃ મિથસ્તાદાત્મ્યસૂચકમ્ ॥ ૨૬ ॥

તસ્માદ્ વિપ્રતિપત્તવ્યં ન કદાચિન્મનીષિણા ।

યથા રામસ્તથા સીતા તથા શ્રીસહજા મતા ॥ ૨૭ ॥

અથાહિ તે પ્રવક્ષ્યામિ રામમાહાત્મ્યમુત્તમમ્ ॥ ૨૮ ॥

યસ્માત્ત્વં રામભક્તોડસિ વૈષ્ણવાનાં તથાગ્રણીઃ ।

આદિરામાયણં નામ શ્રીરામચરિતં શુભમ્ ॥ ૨૯ ॥

કિઞ્ચિત્સમાધાવાલોક્ય પ્રવક્ષ્યામિ પ્રયત્નતઃ ।

અવતારચરિત્રં ચ મૂલં ચરિતમેવ ચ ॥ ૩૦ ॥

એકીકૃત્ય લભેદ્યત્ર પ્રવક્ષ્યતે મયા દ્વિજ ।

એવં મયા ભુશુણ્ડાય પ્રોક્તં તત્સંહિતામયમ્ ॥ ૩૧ ॥

આદિરામાયણં દિવ્યં બ્રાહ્મ્યે કલ્પે વિનિર્મિતમ્ ।

તચ્છૂયતાં સુરાઃ સર્વે શ્રીરામચરિતં શુભમ્ ॥ ૩૨ ॥

ઇતિ શ્રીમદાદિરામાયણે બ્રહ્મભુશુણ્ડસંવાદે કથાવતારો નામ સપ્તમોડધ્યાયઃ ॥ ૭ ॥

૩૨/૧૬૧

૦૦૮. કથાવતરણં નામ અષ્ટમોઽધ્યાયઃ ।

ભુશુણ્ડ ઉવાચ ।

જન્મ કર્મ ચ મે દિવ્યં વદ રામસ્ય વિસ્તરાત્ ।

તત્કથામૃતપાનેન મમ ચિત્તં પ્રસીદતિ ॥ ૧ ॥

બ્રહ્મોવાચ ।

પુરા દશાસ્યમુખ્યેષુ રાક્ષસેષુ જગત્રયમ્ ।

વ્યાકુલીકૃતમત્યર્થ તદા વિધિરચિન્તયત્ ॥ ૨ ॥

અહો મયા કૃતં વિશ્વં વિષ્ણુના પ્રતિપાલ્યતે ।

ઈશેન હ્રિયતે ભૂયઃ સમ્પ્રાપ્તે ભુવનક્ષયે ॥ ૩ ॥

ભુવનસ્ય ક્ષયશ્ચાપિ નાધુનૈવ ભવિષ્યતિ ।

કલ્પં સારસ્વતં નામ યુગં ત્રેતાભિધં તથા ॥ ૪ ॥

પ્રાયેણૈષાં વિનાશાય દ્વિજધર્મત્રયીદ્રુહામ્ ।

ભવિષ્યતિ સ્વયં રામઃ પ્રાદુર્ભૂતઃ ક્વચિદ્ભવિ ॥ ૫ ॥

તતઃ સમાધૌ પ્રબભૂવ વાણી સ્વયં ભવિષ્યામિ કલાભિરન્વિતઃ ।

ધર્મસ્ય સંસ્થાપનહેતવે પુનઃ સ્વભક્ત પક્ષપ્રતિપાલનાય ચ ॥ ૬ ॥

સરયૂ પુલિને રમ્યે કોશલા નામ મે પુરી ।

સચ્ચિદાનન્દનવની શાશ્વતં ચત્પરં પદમ્ ॥ ૭ ॥

પૃથિવ્યાં ભારતે વર્ષે પ્રકટં તન્મદાજ્ઞયા ।

અત્રૈવાહં સ્વરૂપેણ વિહરામિ પરિચ્છદૈઃ ॥ ૮ ॥

લીલોપકરણૈર્યુક્તો નિત્યૈરપ્રાકૃતૈસ્તથા ।

સુરા અપિ ભવિષ્યન્તિ સ્વાંશેન પ્રકટા ઇહ ॥ ૯ ॥

ઇતિ શ્રુત્વા ગિરં સૂક્ષ્માં વેધાઃ પ્રોવાચ વિસ્મિતઃ ।

સર્વાન્ દેવગણાન્ ભૂયો રાવણાદૈરુપદ્રુતાન્ ॥ ૧૦ ॥

ઇતિ શ્રીમદાદિરામાયણે બ્રહ્મ ભુશુણ્ડસંવાદે કથાવતરણં નામ અષ્ટમોઽધ્યાયઃ ॥ ૮ ॥

૧૦/૧૭૧

૦૦૯. મહિમવાર્ણનં નામ નવમોઽધ્યાયઃ ।

બ્રહ્મોવાચ ।

તત્ર કાકુત્સ્થવંશે તુ જનિતા વો હિતપ્રદઃ ।

તસ્ય સેવાર્થમમરા અગ્રતો યૂયમાસથ ॥ ૧ ॥

કોટિબ્રહ્માણ્ડલક્ષ્મીનામંશિની બ્રહ્મરૂપિણી ।

આદ્યા શ્રીભવિતા તસ્ય તોષણાર્થં તુ જાનકી ॥ ૨ ॥

સ જાતો ભગવાન્ રામો રાઘવેન્દ્રો પરાત્પરઃ ।

હરિષ્યતિ ભુવો ભારં ધર્મં ચ સ્થાપયિષ્યતિ ॥ ૩ ॥

આદિદેવ્યાશ્ચ પદ્માયાઃ કરિષ્યતિ સુખં મહત્ ।

દેવીનાં માનુષીણાં ચ કિન્નરોણાં તથૈવ ચ ॥ ૪ ॥

નાગીનાં ચ નગીનાં ચ દૃઙ્મોદં જનયિષ્યતિ ।

પ્રમોદવિપિને સ્થિત્વા સમ્પ્રયુક્તસ્તદાણયા ॥ ૫ ॥

તદંશભૂતાઃ અન્યાશ્ચ રામાઃ સમ્મોદયિષ્યતિ ।

પરમા સા સ્વયં લક્ષ્મીઃ સીતા સાકેતપત્નિ ।

પ્રમોદને તથા રાણી સહજાનન્દરૂપિણી ॥ ૬ ॥

ભુશુણ્ડ ઉવાચ ।

શ્રીરામચરિતં બ્રૂહિ બ્રહ્મન્ સંશૃણ્વતો મમ ।

જાયતે પરમાનન્દો રોમહર્ષશ્ચ ગદ્ગદઃ ॥ ૭ ॥

યસ્યાંશા મત્સ્યકૂર્માદ્યાઃ બલકૃષ્ણાદયસ્તથા ।

તં રામમપહ્યાન્યં શ્રોતુમિચ્છામહે કથમ્ ॥ ૮ ॥

યઃ પશ્યતો મે ધૃતયાપહસ્તો ભૂભઙ્ગમાત્રે જલધિં નિવધ્ય ।

ચકાર લઙ્કાં નિજદાસનાથાં નિહત્ય વેગેન ચ રાક્ષસેન્દ્રમ્ ॥ ૯ ॥

લઙ્કાધિપઃ સંયતિ જિષ્ણુજૈત્રો વરોર્જિતો ભૂરિતેજા દશાસ્યઃ ।

યદ્રાણવક્ત્રેઃ સહસા પતઙ્ગતાં જગામ સાકં પરિવારવૈઃ ॥ ૧૦ ॥

તસ્ય શ્રીરઘુવીરસ્ય ચરિતં મે નિશામય ।

કલ્પે કલ્પે તુ યજ્જાતં વિદિતં ચૈવ યત્તવ ॥ ૧૧ ॥

બ્રહ્મોવાચ ।

અનન્તં ચરિતં તસ્ય વક્તું નો પારયે દ્વિજ ।

સમાધૌ તુ સકૃદ્દ્વિ વાલ્મીકિઃ કથયિષ્યતિ ॥ ૧૨ ॥

મયાપિ ભવતે વાચ્યં સમાધાવુપભસ્ય હિ ।

વિના સમાધિસંયોગં કથં વક્તું ક્ષમોઽસ્મ્યહમ્ ॥ ૧૩ ॥

વાલ્મીકિનોદિતં દિવ્યં રામાયણમુદાહૃતમ્ ।

અન્યત્તુ રામાનુકીઽં તદ્રામાયણમેવ હિ ॥ ૧૪ ॥

મત્સ્યોઽસ્ય હૃદયં વિષ્ણુર્યોગરૂપી જનાર્દનઃ ।

કૂર્મોઽસ્ય ધારણાશક્તિર્વરાહો ભુજયોર્બલમ્ ॥ ૧૫ ॥

નારસિંહો મહાન્ રોષો વામનઃ કટિમેખલા ।

ભાર્ગવોઽસ્ય પરો ધર્મો બલરામશ્ચ સમ્મદઃ ॥ ૧૬ ॥

બુદ્ધસ્તુ કરુણા સાક્ષાત્ કલ્કી ચૈતસ્ય સંસ્મૃતિઃ ।

કૃષ્ણોઽશાંશો હ એવાસ્ય વૃન્દાવનવિભૂષણઃ ॥ ૧૭ ॥

એતે ચાંશકલાશ્ચૈવ રામસ્તુ ભગવાન્ સ્વયમ્ ।

બ્રહ્મા વિષ્ણુશ્ચ રુદ્રશ્ચ મહેન્દ્રઃ શ્રીસ્તથૈવ ચ ॥ ૧૮ ॥

સનાતનસ્તથા ધર્મો રામ એવ સ્વયં દ્વિજ ।

ન રામાત્ પરતસ્તત્ત્વં વેદૈરપિ નિચીયતે ॥ ૧૯ ॥

વેદાન્તા બ્રહ્મસૂત્રાણિ ચત્વારો નિગમાસ્તથા ।

સેતિહાસાનિ સર્વાણિ પુરાણાનિ તથા દ્વિજ ॥ ૨૦ ॥

ધર્મઃ સાંજ્ઞ્યં તથા યોગઃ સર્વ રામસ્ય સૂચકમ્ ।

તત્સહુયવિકાશાભ્યાં રામ એવ પ્રતિષ્ઠિતમ્ ॥ ૨૧ ॥

રકારેણ વિકાશઃ સ્થાત્સહુયસ્તુ મહારતઃ ।

વેદશાસ્ત્રપુરાણૌઘૈરેકં તત્ત્વં વિનિશ્ચિતમ્ ॥ ૨૨ ॥

પરં બ્રહ્મ સ્વયં રામઃ સચ્ચિદાનન્દવિગ્રહઃ ।

અહો રામસ્ય ચરિતં મહાનારાયણેશિતુઃ ॥ ૨૩ ॥

જિહ્વાકોટિશતેનાપિ મયા વક્તું ન શક્યતે ।

યસ્ય લોકઃ સદા ભાતિ ગોલોકાત્પરતસ્તુ સઃ ॥ ૨૪ ॥

મહાવૈકુણ્ઠમેતદ્ધિ વ્યાપિ વૈકુણ્ઠસંજ્ઞકમ્ ।

તત્ર તસ્ય પદામ્બોજદ્વયં સમ્યક્ પ્રતિષ્ઠિતમ્ ॥ ૨૫ ॥

તત્પરસ્તસ્ય વૈ રૂપં સોતાવૈકુણ્ઠસંજ્ઞકમ્ ।
 રામવૈકુણ્ઠસંજ્ઞં તુ પ્રમોદવનમુદાહૃતમ્ ॥ ૨૬ ॥
 યતો વિનિર્ગતાશ્ચાંશા વિસ્ફુલિંગા ઇવારણેઃ ।
 બલકૃષ્ણાદયઃ સર્વેડપ્યવતારપદં મતાઃ ॥ ૨૭ ॥
 અવતારી સ્વયં રામઃ સર્વાશાનાં નિધિઃ પરઃ ।
 કસ્તસ્ય મહિમાનં ચ વક્તું શક્નોતિ દૈવતઃ ॥ ૨૮ ॥
 હયગ્રીવેણ યત્પ્રોક્તં ચચ્ચ વલ્મીકજેન ચ ।
 મયા ત્વયા ચ યત્પ્રોક્તં વસિષ્ઠેન તથોદિતમ્ ॥ ૨૯ ॥
 તદંશમાત્રકં વિહ્વિ રામાયણમનન્તકમ્ ।
 યદિ વાલુકરેણૂનાં ગણના સ્યાન્મહામતે ॥ ૩૦ ॥
 તદા શ્રીરામવીર્યાણાં ગણના ભવતિ ક્વચિત્ ।
 અન્યદેવહિ તદ્વીર્યં કલ્પે કલ્પે યુગે યુગે ॥ ૩૧ ॥
 અથાભવદ્દશરથમન્તરે પરે પુમાનસૌ ભુવનભરોદ્ધૃતિક્ષમઃ ।
 મૃગીદૃશાં નયનવિમોહનાકૃતિઃ સ રાઘવઃ ક્ષપયતુ વાક્યચાપલમ્ ॥ ૩૨ ॥
 ઇતિ શ્રીમદાદિરામાયણે બ્રહ્મભુશુણ્ડસંવાદે મહિમવર્ણનં નામ નવમોડધ્યાયઃ ॥ ૯ ॥
 ૩૨/૨૦૩

૦૧૦. જન્મસ્તવો નામ દશમોડધ્યાયઃ ।

ભુશુણ્ડ ઉવાચ ।
 કીદૃગ્રૂપધરો રામો જાતો દશરથાલયે ।
 કિમાચારઃ કથમભાવઃ તદ્વદસ્વ વિધે મમ ॥ ૧ ॥
 બ્રહ્મોવાચ ।
 ચૈત્રસ્ય શુકલપક્ષે તુ નવમ્યાં શ્રીપુનર્વસૌ ।
 અભિજિન્નામયોગેડસૌ કૌસલ્યાનન્દનોડભવત્ ॥ ૨ ॥
 સ જાતમાત્રો નિવિડામ્બુદાકૃતિઃ પીતામ્બરઃ સુસ્મિતવક્ષપદ્મજઃ ।
 ભુજદ્વયો વાણવરાદિચિહ્નિતઃ સ્વવામભાગે શ્રિયમુત્તમાં દધત્ ॥ ૩ ॥
 અનર્ધરત્નાભરણૈર્વિરાજિતઃ સમુલ્લસત્કુણ્ડલશોભિતાનનઃ ।
 શ્રીવત્સલક્ષ્યાર્પિતકણ્ઠકૌસ્તુભ સિત્વષા સ્વયં રોચિતસૂતિકાગૃહઃ ॥ ૪ ॥

अनङ्गलावण्यपरार्धसम्पदा संस्पृष्टसर्वाङ्गमनोहरोज्ज्वलः ।
 शृङ्गारभङ्गीरससूयकैर्दृशोः कटाक्षपातैः कमलां प्रमोदयन् ॥ ५ ॥
 आसन्नगर्भोद्भवजातनिद्रया कौशल्यया लक्षितजन्मभूषणः ।
 ततश्च सन्देशहरैर्निवेदितो नृपाय दूर्वादलशोभिपाणिभिः ॥ ६ ॥
 स वासुदेवादिभिरात्मजैर्दृशैश्चतुर्भिरासेवितदिव्यविग्रहः ।
 जवात् समागत्य नृपेण वीक्षितो दृग्भ्यामदृष्टाश्रुतपूर्वलक्षणः ॥ ७ ॥
 तमादिपुरुषं ज्ञात्वा परं ब्रह्म स्वरूपिणम् ।
 तुष्टाव वैदिकैः शब्दैः स्वयं दशरथो नृपः ॥ ८ ॥
 नमो नमस्ते रघुनन्दनाय रामाय रामाभ्युतविक्रमाय ।
 रामाय रामाय य राघवाय स्वयम्भुवे श्रीपतये पराय ॥ ९ ॥
 नमो लृषीकेश शिवाय तुभ्यं समस्तदैत्यावलिनिग्रहाय ।
 भूभारलङ्घादिवराहमूर्तये नृसिद्धरूपाय य वामनात्मने ॥ १० ॥
 नमो मलामन्दरशैलधारिणे त्रिविक्रमायातुलविक्रमाय ।
 श्रीवत्सलक्ष्माय सकौस्तुभाय श्रीरामदेवाय रघूद्भयाय ॥ ११ ॥
 त्वमादिमूर्तिर्भगवान् सनातन स्त्रयीमयः शान्तरजस्तमोभयः ।
 भक्तोषु कृत्वा करुणां कदाचि द्रिडावतीर्य क्षपयस्यधर्मम् ॥ १२ ॥
 न ते विदुस्तेज उदग्रमेतद् विश्वे भवाद्या अपि दैवतोत्तमाः ।
 स्वरूपशक्त्यैव सदावदातया प्रकाशसे सन्ततसुप्रकाशः ॥ १३ ॥
 त्वमादिदेवो विदितोऽसि सम्प्रति श्रिया युतः श्रीपुरुषोत्तमो हरिः ।
 न येदितं विश्वविलक्षां मलः कथं प्रकाशेत मद्यक्षिगोचरम् ॥ १४ ॥
 दासेषु साधुष्वमरेषु सत्किं कृत्वावतीर्णोऽसि यदादिपूरुषः ।
 तदेव दृश्योऽसि न येत्तु मादृशै र्भर्तृः सुभाद् यो भगवान् स्वयम्भुः ॥ १५ ॥
 नमो नमस्ते भगवन् स्वसाक्षिणे स्वमायया संवृतविग्रहात्मने ।
 त्रिवृत्स्वरूपाय परात्पराय स्व ओव धामन्यनिशं विभास्वते ॥ १६ ॥
 रुपं तवैतत् क्षयितोऽवनीभरं यिदात्मकं भक्तदृशां मनोहरम् ।
 पश्यन्ति नैवासुरभावमास्थिताः कथं यिदेवाविषयीकृतं सुरैः ॥ १७ ॥
 स्थानेऽस्मदानन्दकृते भवज्जनुर्न रावणाद्यासुरलन्तवे प्रभो ।
 तवोद्भटा अक्षरकालधर्म स्वभावसंज्ञा कति सन्ति नो भटाः ॥ १८ ॥

યદક્ષરં બ્રહ્મ સનાતનં સ્વરાટ્ સહસ્રનેત્રાનનાપાદબાહુકમ્ ।

નિરઞ્જનં નિષ્પ્રતિમં નિરીહં શ્રીરામ તત્ત્વચ્ચરણં વદન્તિ ॥ ૧૯ ॥

યઃ કાલસંજ્ઞાઃ પરમો નિયન્તા સમસ્તકર્તા ભગવાન્ મહોઞ્ઞઃ ।

ભૂતં ભવિષ્યદથ વર્તમાનં વિભ્રત્તદીશાસ્તિ વપુસ્ત્વદીયમ્ ॥ ૨૦ ॥

યત્ કર્મરૂપં પ્રતિજીવમાતતં યથોચિતં યચ્ચ યાવચ્ચ રૂપમ્ ।

હૃલોન્મુખં સ્વવ્યતિરેકતોઽહલં તત્ત્વં પ્રભો ઇષ્ટપૂર્ત્તાદિસાધ્યમ્ ॥ ૨૧ ॥

યત્ સ્વાત્મભક્તેષુ દયાં વિધત્સે દુષ્ટેષુ ચ ક્રૂરતયા નિરીક્ષિતમ્ ।

સૃષ્ટિસ્થિતિક્ષયલીલાશ્ચ કુર્વન્ જાર્ગખ્યસૌ તે પરમઃ સ્વભાવઃ ॥ ૨૨ ॥

તં જાતમાત્રં કૌશલ્યા પ્રસમીક્ષ્ય ભુજદ્વયમ્ ।

જ્ઞાત્વા સીતાપતિં સાક્ષાદબ્રવીન્મધુરૈઃ સ્તવૈઃ ॥ ૨૩ ॥

અહો ધન્યે દૃષ્ટી પુરુષવર તે રૂપમમૃતં

પિબન્ત્યૌ સ્વાનન્દીદધિરસનિમગ્નેઽથ ભવતઃ ।

નિમેષોઽસહ્યો મે કિમિતિ રચિતઃ કૈરવપતે

પન્થા જયોત્સ્નાયા તે નયનકરસમ્મર્શનમભૂત્ ॥ ૨૪ ॥

અહો અહો ધન્યતમં કુલદ્વયં અહો અહો ધન્યતમે ઉભે દૃશૌ ।

અહો અહો ધન્યતમં મહીતલં યત્રાસ્તિ યોગો ભવતા સમં હરે ॥ ૨૫ ॥

અહો ઇદં રૂપમતીવસુન્દરં ન દૃષ્ટપૂર્વં ધરણીતલસ્થૈઃ ।

અનેન લિંગેન રમાહ્રિતેન શ્રીરામચન્દ્રોઽસિ મતો નરોત્તમ ॥ ૨૬ ॥

યતો નિવૃત્તાઃ ખલુ વૈદિકીર્ગિરો મનસ્તથા યદ્વિષયાનુધાવનમ્ ।

અચિન્ત્યશક્તિપ્રભવમતઝર્ચં તત્ત્વં પરં બ્રહ્મ કુલેઽવતીર્ય નઃ ॥ ૨૭ ॥

કર્તા મહન્મડ્ગલમીશ ગોદ્વિજ ધર્મશ્રુતીનાં સ્વમુપાશ્રિતાનામ્ ।

કુલં તથા સાધુ સુવિશ્રુતં રવેઃ સ્વપૌરુષેણૈવ મહાયશો દધત્ ॥ ૨૮ ॥

એવમેવ કદાચિદ્વૈ દ્વાપરાન્તે યદોઃ કુલે ।

વસુદેવાચ્ચ દેવક્યાં તવાંશો વૈ ભવિષ્યતિ ॥ ૨૯ ॥

ક્વચિત્ સુતપસો ગેહે પૃષ્ણિગર્ભેઽપ્યજ્જનઃ ।

તેનૈવ પૃષ્ણિગર્ભેતિ તવ નામાનુશુશ્રુમ ॥ ૩૦ ॥

પુરા ભૂમેઃ સજીવાયા નેતાઽધો વારિધેર્બલાત્ ।

વરાહવપુષા દેવ હિરણ્યાક્ષસ્ત્વયા હતઃ ॥ ૩૧ ॥

એવમેવ સ્વભક્તસ્ય પ્રતિજ્ઞાં રક્ષતા ત્વયા ।

નિહન્તા શ્રુતિધર્માણાં હિરણ્યકશિપુર્હતઃ ॥ ૩૨ ॥

પ્રલયાર્ણવમગ્નાનાં વેદાનામુદ્ધૃતૌ ક્ષમમ્ ।

માત્સ્યં વપુસ્ત્વયાડડસ્થાય હૃદયં પ્રકટીકૃતમ્ ॥ ૩૩ ॥

પુરા પીયૂષમથને મન્થદણ્ડસ્ત્વયા ધૃતઃ ।

મન્દરાખ્યો મહાશૈલઃ કૌર્મ વપુરુપાશ્રિતઃ ॥ ૩૪ ॥

પુરા વલિં છલયતા મહામાનિનમીશ્વરમ્ ।

મન્યે વપુર્વામનસ્ય ત્વયૈવ પ્રકટીકૃતમ્ ॥ ૩૫ ॥

પુરા લઙ્કાધિપઃ કશ્ચિદ્યથેદાર્નીં મહાબલઃ ।

આસીત્ સ ભવતા દેવ રાવણાખ્યો નિરાકૃતઃ ॥ ૩૬ ॥

સમ્પ્રત્યપિ બલૈર્વૃદ્ધો રાક્ષસેન્દ્રો દશાનનઃ ।

ત્વયૈવ વિનિહન્તવ્યઃ સ્તેનો દેવપતિશ્રિયામ્ ॥ ૩૭ ॥

પુરા ત્વયૈવ ભગવંશ્ચરતા દુશ્ચરં તપઃ ।

નિરાકૃતાઃ પરશુના સુપુષ્ટાઃ ક્ષત્રિયાઃ પ્રભો ॥ ૩૮ ॥

અથ વૈદિકજીવેષુ કૃપાં સન્તન્વતા ત્વયા ।

બુદ્ધરૂપેણ ભગવન્ પૂરણીયો મહામખઃ ॥ ૩૯ ॥

જાતુચિન્મેચ્છબહુલે જગતિ ત્રિજગત્પ્રભો ।

ત્વયા કલ્કિસ્વરૂપેણ પાલનીયાઃ શ્રુતિદ્વિજાઃ ॥ ૪૦ ॥

યૌ બલકૃષ્ણાવિતિ વિશ્રુતિં ગતૌ સ્વમાયયાત્તાત્મગુણૌ નરોત્તમૌ ।

વેદેષુ શાસ્ત્રેષુ તથા પુરાણેષુ દ્વીપમાનૌ ખલુ તૌ ત્વદંશૌ ॥ ૪૧ ॥

એવં ભવાન્ પૂર્ણકલાભિરાત્મનઃ સડ્કીડમાનોડભયદો નિજાનામ્ ।

છહાવતીર્ણોડસિ દિવાકરાન્વયે સ્વરોચિષા રોચિતસર્વવિશ્વઃ ॥ ૪૨ ॥

ઇદં સ્વરૂપં નિજદર્શનોચિત મમાનુષં તાવકમીશ લિડ્ગમ્ ।

આવાં પ્રપશ્યેવ ન ચેતરે જના સ્ત્વયા વિધેયં ભગવંસ્તથૈવ ॥ ૪૩ ॥

ઇયં ચ તે શ્રીઃ કમલાલયા રમા વામાડ્ગસંસ્થા કમલાનપાયિની ।

અમ્ભોજહસ્તા નયનોત્સવપ્રદા ધિનોતિ નો નયનયુગે મૃદુસ્મિતૈઃ ॥ ૪૪ ॥

એવં સ્તવં વિદધતોઃ કૌશલ્યાધિપયોર્દ્વિજ ।
 આયયુઃ સકલા દેવા બ્રહ્માદ્યાઃ સેન્દ્રશકુરાઃ ॥ ૪૫ ॥
 તે દાણ્ડવત્ સપદિ નિપત્ય સમ્મુખે સગદ્ગદાઃ પુલકલસત્તનૂરુહાઃ ।
 હૃષ્યન્તો દશમુખવેપિતાન્તરાઃ પથ્યાભિઃ સ્તુતિભિરથાભિરેભિરે ॥ ૪૬ ॥
 બ્રહ્માદય ઊચુઃ ।
 નમો નમો ભુવનભયાર્તિહારિણે રિપુચ્છિદે દ્વિજનિગમૌઘરક્ષિણે ।
 પરાત્પરામલવપુષે રજસ્તમઃ સંસ્પૃષ્ટપ્રબહલસત્ત્વમૂર્તયે ॥ ૪૭ ॥
 નમો નમો ભવજનુષેડભવાય ચ નમો નમો ખિલવપુષેડખિલાય ચ ।
 નમો નમો ગુણનિધયેડગુણાય ચ નમો નમોડખિલદૃશેડદૃશાય ચ ॥ ૪૮ ॥
 નમો નમો નિજવિભવાત્મમૂર્તયે નમો નમો નિજજનચિત્તપાણ્યવે ।
 નમો નમો નિગમપથાતિગામિને નમો નમો વિતતભવાપવર્ગદ ॥ ૪૯ ॥
 નમો નમો નઃ કાર્યાર્થમવતીર્ણાય વિષ્ણવે ।
 લક્ષ્મીશાયાખિલદ્વેષસંહરાય નમો નમઃ ॥ ૫૦ ॥
 નમો નમઃ પુષ્કરપુન્જમાલિને નમો નમઃ પુષ્કરલોચનાય તે ।
 નમો નમઃ પુષ્કરવર્થપાણયે નમો નમઃ પુષ્કરમધ્યવાસસે ॥ ૫૧ ॥
 યત્પ્રાર્થિતોડસ્માભિરજસ્ર દુઃખિતૈર્દશાસ્યકારાગૃહવાસવેપિતૈઃ ।
 તત્ત્વં સ્વયારચ્માં સફલાં વિધાતુ મિહાવતીર્ણોડસિ નમો નમસ્તે ॥ ૫૨ ॥
 કસ્તે જનો વેત્તિ વત પ્રવૃત્તિં ગુણાનુષડ્ગવ્યતિકરવર્જિતાત્મનઃ ।
 સ્વમાયયાખિલજનમોહનાકૃતે રમાયિનઃ સ્વર્ગભવાપવર્ગદ ॥ ૫૩ ॥
 કુર્મઃ કિમીશ ભવદેકપરાયણાત્મા નો વયં કિમપરં સમુપાશ્રયામઃ ।
 અભ્યર્થયામ ઉદિતેડનુયુગં વિપક્ષે ગોવિપ્રવેદપથધર્મવિવર્ધનાય ॥ ૫૪ ॥
 તયાપિ તે સાખ્યમિહાયરિષ્યન્ત્યેતે સુરાઃ ઉભયતટાન્તવાસિનઃ ।
 ઇહાપિ તે નાથ રમેવ સડ્ગિની ભૂયાન્મહામોદકલા વિવર્ધિની ॥ ૫૫ ॥
 એષા શ્રી ભવતો નિત્યા સ્વાંશૈઃ કીડિષ્યતિ ત્વયા ॥ ૫૬ ॥
 રાસાદિલીલા ભવતો પરાત્પરા વિભાતુ નો હૃદયે નાથ નિત્યમ્ ।
 અશોકકુન્જે ભવતો રમેશ રમાસહસ્રેણ યથા વિલાસઃ ॥ ૫૭ ॥
 ઇહાપિ તે દેવ તથૈવ ભૂયાત્
 સાકેતવલ્લીવનવલ્લરીભિઃ ।

ઇમાઃ પ્રભો સુરસરિતોડપરે તટે

વનાશ્રયાઃ સુરવર ગોપકન્યકાઃ ।

રમામયાસ્તવ જનિમાનમિચ્છવઃ

સસન્તતસ્તવ ભવિતાર ઈશ્વરાઃ ॥ ૫૮ ॥

એવં સ્તુવત્સુ બ્રહ્માદિષ્વર સમ્મોદસમ્ભ્રમાઃ ।

તુષ્ટુઃ શ્રુતયોડપ્યેનં સમાગત્ય ત્રિપૃષ્ઠતઃ ॥ ૫૯ ॥

ઇતિ શ્રીમદાદિરામાયણે બ્રહ્મભુશુણ્ડસંવાદે જન્મસ્તવો નામ દશમોડધ્યાયઃ ॥ ૧૦ ॥

૫૯/૨૬૨

Encoded and proofread by Vishal Pandey

Bhushundi Ramayanam Purvakhanda 001-010

pdf was typeset on February 25, 2025

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

